

ДА 100-ГАДОВАГА ЮБІЛЕЮ НАРОДНАГА ПІСЬМЕННІКА БЕЛАРУСІ

*Іван
Паўлавіч
Мележ*
(1921-1976)

«Чалавек без гісторыі,
без традыцый – што
дрэва без карэння»

КАРОТКІ АГЛЯД ЖЫЦЦЯ І ТВОРЧАСЦІ

*Нарадзіўся І. Мележ 8 лютага
1921 года на Палессі, у вёсцы
Глінішча Хойніцкага раёна
Гомельскай вобласці.*

*З маленства ён убіраў у сябе
не толькі характэрныя для родных
краявідаў, але і засвойваў
маральныя законы, па якіх
жылі землякі.*

LibreBook

КАРОТКІ АГЛЯД ЖЫЦЦЯ І ТВОРЧАСЦІ

З першых дзён Вялікай Айчыннай вайны ён на фронце.

- ❖ У 1940 годзе ўдзельнічае ў паходах на Бесарабію і Букавіну. У пачатку Вялікай Айчыннай вайны ваяваў пад Нікалаевам і Растовам-на-Доне.
- ❖ У ліпені 1941 года быў сур'ёзна паранены ў правае плячо і адпраўлены ў шпіталь у Тбілісі.
- ❖ У 1942 годзе скончыў курсы палітработнікаў і быў камандзіраваны ў 51-ю стралковую дывізію супрацоўнікам газеты.

КАРОТКІ АГЛЯД ЖЫЦЦЯ І ТВОРЧАСЦІ

І. П. Мележ з жонкай Лідзіяй Якаўлеўнай і дачкой Людай

- ❖ У хуткім часе Мележ становіцца студэнтам-завочнікам і адначасова выкладчыкам ваеннай падрыхтоўкі эвакуіраванага ў Бугуруслан з Малдавіі педінстытута.
- ❖ Час быў ваенны, цяжкі, і трэба было неяк жыць. Тым болей, што пісьменнік стаў чалавекам сямейным.
- ❖ У 1943-м Івана пераводзяць у **Беларускі** дзяржаўны ўніверсітэт, які грунтаваўся тады на падмаскоўнай станцыі Сходня.

НАКАЗ КУЗЬМЫ ЧОРНАГА

Кузьма Чорны

Іван Паўлавіч паступае ў аспірантуру, працуе над дысертацыяй па творчасці К. Чорнага. І першыя свае апавяданні ён даверыў Кузьме Чорнаму і атрымаў падтрымку.

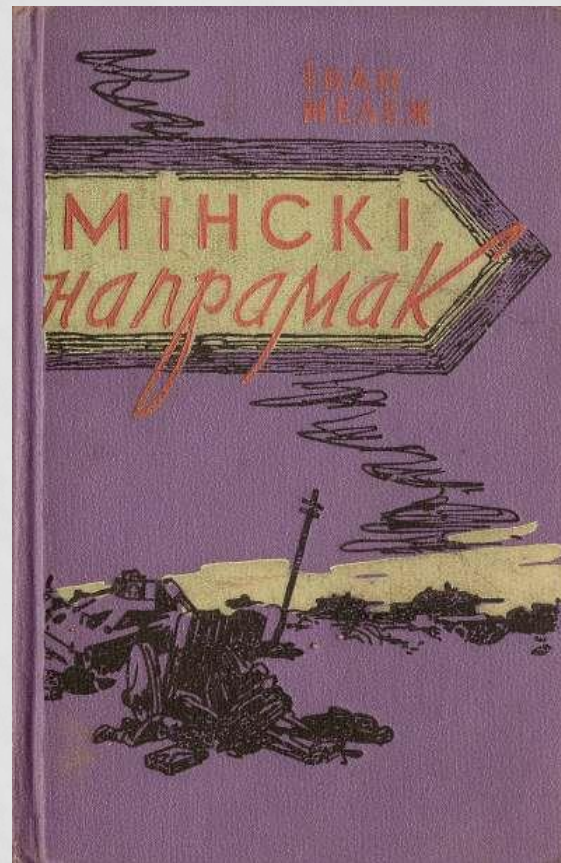
*К. Чорны даў наказ Мележу:
"Пішыце, працуйце над сабой. Я
адчуваю ў Вас талент і жадаю
Вам вялікіх поспехаў".*

ЛІТАРАТУРНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ

З канца 1947 г. Іван Мележ працуе над раманам «Мінскі напрамак» (1947-1953).

Аўтар расказвае пра вызваленчую барацьбу на Беларусі летам 1944 года, пра аперацыю «Баграціён».

Іван Паўлавіч прызнаваўся, што кніга памятная яму і таму, што «толькі з яе выхадам адчуў сябе пісьменнікам».

ЛІТАРАТУРНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ

*Доўгі час пасля выхаду
"Мінскага напрамку"
Мележ піша апавяданні,
невялікія аповесці і п'есы.*

ЛІТАРАТУРНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ

1946 – зб. апавяданняў «У завіруху»

1952 – раман «Мінскі напрамак»

1954 – зб. «Блізкае і далёкае»

1957 – зб. «У гарах дажджы»

1961 – зб. «Што ён за чалавек»

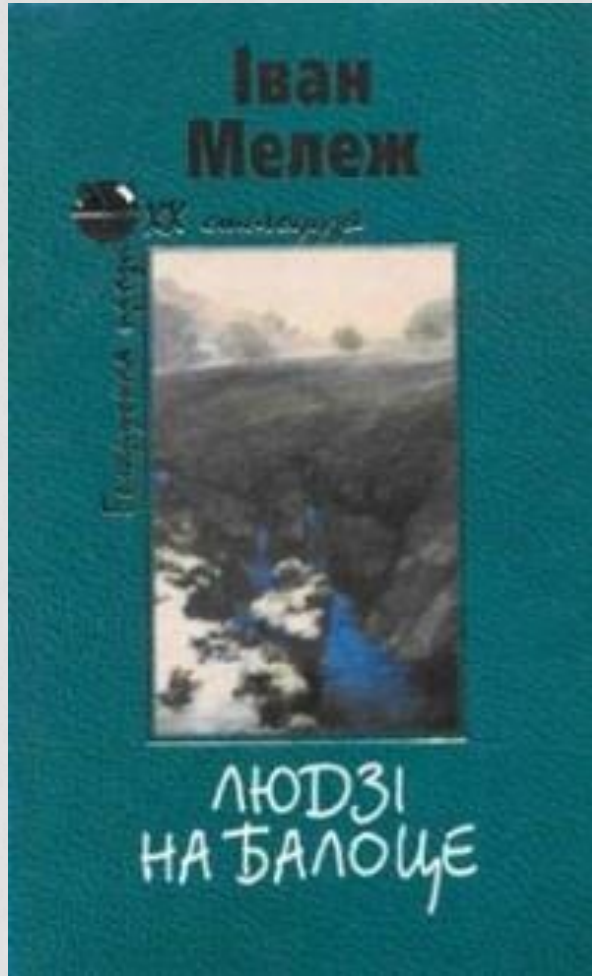
1962 – раман «Людзі на балоце»

1965 – раман «Подых навальніцы»

1976 – раман «Завеі, снежань»

*Незавершаны «За асакою бераг»,
«Праўда вясны»*

«ПАЛЕСКАЯ ХРОНІКА»

*Іван Мележ — аўтар цыкла
раманаў «Палеская хроніка»:*

- ❖ *«Людзі на балоце» (1962)*
- ❖ *«Подых навальніцы» (1966)*
- ❖ *«Завеі, снежань» (1976)*

«ПАЛЕСКАЯ ХРОНІКА»

*«Ведаць, хто мы. Не
забываць, адкуль мы
выйшлі. Толькі тады, калі
мы будзем ведаць, адкуль
мы, якімі былі, мы можам
ведаць, хто мы. Ведаць
цану сабе, свайму жыццю»*

І. Мележ

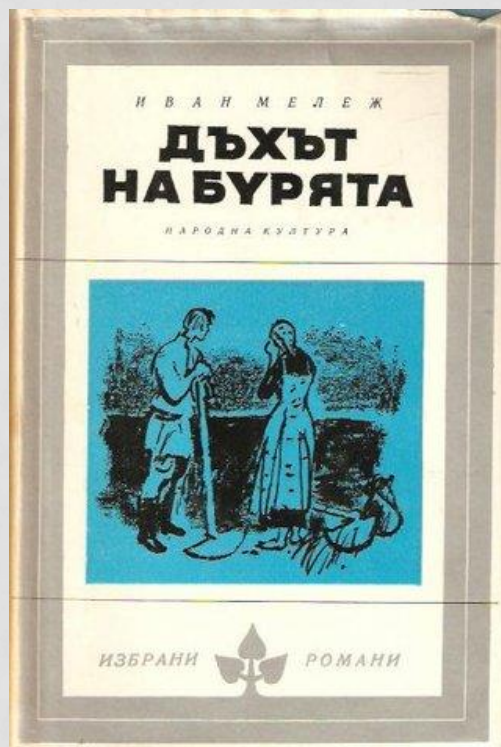
«ПАЛЕСКАЯ ХРОНІКА»

Янка Брыль

*Янка Брыль настолькі быў
захоплены і ўражаны раманам
Івана Мележа «Людзі на балоце»,
што вырашыў кінуць працу ў
выдавецтве і стаць вольным
літаратарам, каб нішто яму не
замінала завяршыць свой раман
«Птушкі і гнёзды».*

«ПАЛЕСКАЯ ХРОНІКА»

Раман «Людзі на балоце» перакладзены на шмат якія мовы, а самім раманам Мележ зрабіў вялікі і каштоўны мастацкі ўнёсак у нацыянальную беларускую літаратуру.

«ПАЛЕСКАЯ ХРОНІКА»

*Беларускім тэлебачаннем
пастаўлены спектакль
"Людзі на балоце" (1965),
тэлепастаноўка «Сустрэчы і
развітання» (тэлефільм «Завеі,
снежань», 1979), «Страсці
эпохі» (паводле рамана «Завеі,
снежань», 1989)*

*У 1981 годзе рэжысёр Віктар
Тураў на студыі
"Беларусьфільм" зняў 8-мі
серыйную карціну па першых
двух раманах хронікі.*

ПРЫЗНААННЕ

*Івану Паўлавічу Мележу
ў 1972 г. прысуджана званне
Народнага пісьменніка
Беларусі.*

ТАКОЕ КАРОТКАЕ ЖЫЦЦЁ...

*Памёр Іван Паўлавіч Мележ
у жніўні 1976 года.*

- ❖ *Жыццю і творчасці пісьменніка
прысвечаны дакументальны
фільм «Іван Мележ»
(сцэнарый В. Адамчыка, 1978)*

УЗНАГАРОДЫ І. МЕЛЕЖА

- ❖ *Літаратурная прэмія імя Якуба Коласа (1962) за раман «Людзі на балоце»;*
- ❖ *Ленінская прэмія (1972) за раманы «Людзі на балоце» і «Подых навальніцы»;*
- ❖ *Дзяржаўная прэмія (1976) за кнігу крытычных нарысаў, артыкулаў «Жыццёвыя клопаты» (пасмяротна).*

УШАНАВАННЕ ПАМЯЦІ

Імем І. Мележа названы Мазырскі драматычны тэатр, цеплаход, вуліцы ў Мінску, Гомелі, Хойніках і Лельчыцах, а таксама Беларуска-славянская гімназія № 36 і гарадская бібліятэка № 2 ў Гомелі.

У 1983 годзе на радзіме Мележа ў Глінішчах створаны літаратурны музей і ўсталяваны бюст пісьменніка.